

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSAG.

SZERKESZTŐSÉG

hova
a lapba szánt kéziratok
reklamációk
küldendők

Székelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.

Előfizetési pénzek,
Becsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely
Árpád-utca 3

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.
FELELŐS SZERKESZTŐ:
VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:
Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:
minden vasárnap egy iven.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Ima.

Mondatott Székelyudvarhelyen 1904. aug. 18-án, király születése napján.

Népeknek és nemzeteknek teremtő Ura, királyoknak hatalmas királya, öröktől fogva voltál Te és megmaradsz minden időben, a mi napjaink pedig mint az árnyék, oly hamar elmúlnak. A gyorsan tovasiető időnek egy-egy határpontján oly jól esik a mi lelkünknek megállani és hálát adni Tenéked, ki az időben megáldod testi, lelki életünket és a mulandóság hazájából az örök élet romolhatatlan birodalma felé fordítani tekintetünket, hol hitünk szerint, örök dicsőségben fogunk országolni.

Leborulva előtted, hálaadásra nyílnak meg ajkaink mostan is, midőn gondviselésednek élő bizonyosságát látjuk édes magyar hazánk, hű magyar népünk s annak földi fejedelme, dicsőségesen uralkodó királyunk életének megtartásában. Egy ezredévnek árja zugott el fejünk felett, s ez árban, e küzdelemben Te voltál a mi védő pajzsunk, mi ellenségeink ellen, minden időben. Árpádnak harcedzett fiait pusztáknak sivatagjain, erdőknek sűrűségén, Kárpátoknak bércein Te vezérelted át e hazának földjére, mit egykor választott népedet. Szívöket bátorsággal, karjukat erővel, kardjukat szerencsével Te áldottad vala meg, hogy itten szállást verjenek, országot alapítsanak. És a midőn ellenséges hadakkal ezerszer vivánk ezer csatát csatát: a te karod erősebb volt minden földi fegyvernél, a te gondviselésed nagyobb volt minden védelemnél, angyalaid meg éppen tábort járanak mi körülöttünk: és nem engedéd, hogy porba hulljon harci dicsőségünk, sirba szálljon véren szerzett szabadságunk.

Leborulva előtted, magasztaljuk a te szent nevedet, jó Atyánk, hogy hű magyar népednek nemcsak földi hazát adtál, hanem az időnek teljességében, apostoli királyának bölcsessége által, ama romolhatatlan birodalom ajtait is fölnyitottad, melyet szent fiad, az Ur Jézus szerzett. A kegyelemnek, a békeségnek, a testvéri szeretetnek országa ez, melynek áldást adó napja: a hit; erőssége: az erkölcsi élet tisztasága; fenntartója: a te nevednek félelme és lelkednek mindeneket megszentelő ereje. A te országod ez, Uram, melynek dicsősége fényt áraszt a sötétségben, gazdasága eledelt nyújt a szegénységben, igazsága: erő a küzdelemben, élet a halálban.

Hálaadással magasztalunk, jó Atyánk, hogy a földi és mennyei országok éltető és fenntartó erősségeivel mint egy pajzsossal, minden időben körülvetted vala népednek keblét, megerősítetted vala királyainak szívét. Oh, mert midőn e hazának védelmére, a szabadság és az alkotmány oltalmára nép és király fegyvert fogott: a Te nevedet hívá segítségül, lelkét a harci bátorság, a honszeretet és a te gondviselésedbe vetett élő reménység egyaránt töltötte be. Miként vihar a fáknak ágait: jó és balszerencse úgy füzte össze királynak és népnek szívét; és miként a nap a földre: a koronának dicsősége, úgy árasztta fényt az országra, áldást a népeknek életére minden időben!

Legyen áldott a te szent neved, jó Atyánk, hogy édes hazánknak, nemzetünknek megvihatlan erősséget adtál az Ur Jézus Krisztusban, kinek tudománya, mint kétélű kard, győzedelmesen küzd ma is a tudatlanság, a sötétség és az emberi bűnök ellen. Legyen áldott a te szent neved, hogy nagyjainkban, alkotmányosan uralkodó királyainkban példányképeit mutatod fel a honszeretetnek, a népszabadságnak és szent neved félelmének.

Ime, jó Atyánk a te földi országodban, szép magyar hazánkban végtelen kegyelmedből uralkodik a koronás király, kinek életét te áldottad meg napokkal, esztendőkkal; szívet népei iránt te lágyítottad meg szeretettel. Tetted őt, Uram, a törvények örévé, az igazság felkent bajnokává, a hitnek apostolává, népeinek szerető atyjává.

Szent Isten, édes Atyánk, ez a nép, a te hű magyar néped borul le a gyülekezetnek sátorában és könyörög előtted, a királyok királya előtt, hogy a mi királyunk életének esztendeit szaporítsd meg, és az ő esztendei legyenek, mint sok nemzetiségnek esztendei; lakozzék mindörökké az isten előtt; készíts kegyelmességet és igazságot számára, melyek megőrizték őtet. (Solt. LXI. 7. 8.) Töltsd be az ő szívet a békességnek és a vigasztalásnak lelkével, hogy a kit annyi bánat, olyan sok földi csapás ért, találjon megnyugovást a te szent akaraton, boldogságot a magyar nemzetnek nagyságában, örömet e hazának szabadságában.

Áld meg, óh áldások adója, ezt az egész magyar hazát és ebben minden népet hogy a kunyhótól a palotáig, a koldustól a királyig fűzőn össze minden szívet a hazának lángoló szeretete, s lelkesítsen nagy tettekre a népeknek szent szabadsága. Adj, óh Uram, a király esztendeihez még újabb esztendőket, s ruházd fel őt koronájának csillogó gyémántjainál fénylőbb erényekkel: bölcsességgel, igazsággal, a törvények iránti tisztelettel. A te népedet pedig, minden földi törvényeknél erősebb köteléssel: a hűségnek, a szeretetnek arany kapcsával kapcsold e haza földjéhez és a koronás királyhoz.

Áld meg, Atyánk, a vezetőket, a tanácsadókat, bölcsességnek lelkével, hogy hű tanácsal

szolgálhassanak a királynak. Áld meg a munkás kezeket szorgalommal, kitartással, hogy munkájukban legyen lerakva a haza nagyságának fundamentuma. Áld meg, Atyánk a te anyaszentegyházadot, hogy hirdethesse a te dicsőségedet örökön örökké. Ámen.

Vujda Ferencz

Az egyháztársadalmi egyesületek.

(2)

Az egyh. ker. Egyházi Értekezletnek Kézdivásárhelyen, 1904. július 5-én tartott közgyűlésén felolvasta Péchy Árpád brassói ref. lelkész.

A mi pedig a munkaerők megszaporítását illeti, erre elsőrendű feltételnek tartom, hogy gimnáziumainkban az V—VIII. osztályok ifjúsága és a nagyenyedi tanítóképezde növendékei — a vallás tanárok vezetése mellett — ifjúsági egyesületekké alakuljanak és ezekben az egyesületekben mintegy előkészítették az ifjúság, az élet későbbi vallás erkölcsi munkáinak elvégzésére. Ugy szintén a »Bethlen Gábor egyetemi kör« ifjúságára is az illetékes vezető egyének hatást kell gyakoroljanak, hogy hasonló irányban is szervezkedjék az ifjúság. Es a kolozsvári magas műveltségű theologiai tanárok vagy lelkészek közül válasszanak maguknak egy védnököt, a ki őket vezesse és szervezetükben a vallás erkölcsi irányt kifejtse. Ha ez egyszer megvalósítva lesz, a művelt egyetemi ifjúság körében, akkor gyülekezeteink évről-évre nyerni fognak cél tudatos egyéneket, az egyháztársadalmi munka irányítására. Sőt tovább megyek,

dicséri, milyen jó fiu, milyen okos. Még miniszter is lehet belőle.

Minden alkalommal megis mutatta a fia leveleit. El is olvastam egypárszor. Hidegség, a pénz mohó vágya, a fölfelé való törtetés árad ki mindegyikből.

De azért dicsértem mindig a fiut, hogy örüljön az apa.

Nagyon örült mindig Szedresy uram az ilyen dicséretnek. Apró szemei az öröm felcsillanó fényétől ragyogtak. Ravaszul mosolygott.

»Látja, édes barátom — mondá nekem ilyenkor — fiam ezt az óriási haladást pompás nevelésnek köszönheti. Istentagadónak neveltem. Arra tanítottam, hogy egyedül csak önmagában bizzék. Ő magába szivta e tant és most ki tudja, rövid idő múlva, miniszter is lehet«.

Nagyokat nevetett, midőn ezeket mondta.

Én megborzadtam. Lelkemen kimondhatatlan félelem vett erőt, de hallgattam. Az ilyen beszéd után nem mentem be hozzá néhány napig. Kerültem. Irtóztam a vén istentagadótól.

Ő ilyenkor nagyon kért. Menjek be hozzá. Egyedül van. Majd ha a fia miniszter lesz, akkor ő sem lesz egyedül, másképp lesz minden.

TÁRCZA.

Az istentagadó.

Vonaton utaztam. Ketten voltunk a kocsi-ban: én és az istentagadó. (Óh, hányan vannak ezen a bűnös világon.) Én a bibliát olvastam. Ő csak gunyosan mosolygott. Végre megszólított. Beszélgetni kezdettünk. Tagadta az I stent. Gunyolt mindent: bibliát, vallást, mindent-mindent a földön, amit mi gyarló emberek felhasználunk, hogy szívünk Istenünkhöz emelkedjék. Én nem vitatkoztam vele, hanem a legközelebbi állomásnál más kocsiba szálltam.

Ez az eset felidézett bennem egy emléket, mely mélyen bevésődött szívembe és elkísér e göröngyös földi pályán egészen a sirig. Jól emlékszem, mintha csak a minap történt volna az egész dolog:

Egy házban laktam Szedressy volt jegyzővel. Egyedül élt. Felesége már régen meghalt. Egyetlen fia előkelő hivatalnok a miniszteriumban. Büszke is rá szörnyen az apa. Órák hosszat el-

szükségesnek tartom, hogy a theologiai ifjuság körében is ilyen szervezet létesüljön és ez kapcsolatba hozatván a »Cura pástorális« tanításával, így az ifju papi nemzedék a négy évi tanfolyam alatt olyan készséget nyer a lelki gondozás és az egyháztársadalmi munka terein, hogy a midőn kilép az életbe, már nyílt szemmel látja kötelességeit. Ekkor egy pár évi lelkészkedés után, az ifju papság igen szép eredményeket mutathat fel az egyháztársadalmi munkában, gyülekezetében.

Tehát mélyen tisztelt értekezlet, ne habozunk, az új intézmények beállításával, mert ha azt akarjuk, hogy munkánk ne csak a tervelgetésben álljon, dologhoz kell kezdjünk és ha nincs elég munkásunk, munkásokat kell neveljünk mihamarább. Ha ezt tesszük, akkor a siker el nem maradhat.

De lássuk ezek után, hogy az egyháztársadalom szervezetét, miként lehet biztosítani célirányosan. Felfogásom szerint a beosztás a következő lehet u. m.: 1. Ifjusági egyletek. 2. Nőegyletek. 3. A meglelt koru férfiak részére a szomszédságok.

1. Az ifjusági egyletek. Ezeknek megalakításánál a fő elv, amit szemünk előtt kell tartásunk az, hogy valamint a konfirmációig a gyermekek valláserkölcsei nevelése az egyház kezében van, az továbbra is ott kell maradjon, hogy népünk a jó erkölcsökben, a munkás életben és az egyházi rendtartásban neveltesse.

Itt pedig figyelmet érdemlő első szempont, hogy a lelkész lelki atyja kell hogy legyen egész gyülekezetének, így az ifjuságnak is. Kell tehát szemmel tartsa az ifjuságot. A második szempont

az, hogy a felserdült ifjusággal nem lehet úgy bánni, mint az iskolás gyermekekkel. Ezért módot kell nyújtani az ifjuságnak arra, hogy ő maga alkosson magának ifjusági egyesületeket. Természetesen, a fiuk és a leányok külön-külön alakulnak egyesületekké. Minden egyesület pedig választ magának elnököt saját soraiból. Azután a lelkész támogatására lehetőleg a presbyterium, illetve a nőegylet soraiból küld ki a jelzett két testület egy ifjusági apát, illetve anyát; ezek két évre alkalmazhatók megbízható egyházi, illetve nőegyleti tagok közül. Ok azután gyakran érintkeznek az ifjusággal, ellenőrzik, irányítják az egyület dolgait és közvetítik a szülők és a lelkész előtt az ifjusági ügyeket. Részt vesznek az ifjusági összejöveteleken. Ügyelnek az ifjuságra nyilvános helyeken, mint p. o. a főnökben, varrókban és tánczestélyeken stb. A fő felügyeletet a lelkész gyakorolja; a szükséghez mérten olykor kiküldheti lelkész ennek gyakorlására a tanítót és a hol ilyen van a s. lelk. szt is.

Miután azonban az ifjusági egyletek alakításánál a valláserkölcsei nevelés kell hogy a fő szempont legyen, az összejövetelek alkalmával, kivált télen, valláserkölcsei előadások tartatnak; nemkülönben bibliamagyarázatok. És szorosán ellenőrzendő, hogy az ifjuság látogatja-e az istentiszteletet és az urvacsorához testületileg, azaz illő sorral járul-e? Kívánatos, hogy az ifjuságnak külön-külön hely jelöltessék ki a templomban. Időközönként, p. o. téli időben tartani kell ifjusági istentiszteleteket is, ezeken vegyenek részt a felnőttek és azt ellenőrizze a presbyterium.

Azután a téli hónapokban, bizonyos órákon a felserdült ifjuság, külön a fiuk és külön a leányok nyerjenek oktatást az általános ismeretekből.

Én engedtem csendesen. Bementem hozzá. Sajnáltam, hogy ily egyedül él, hogy fia így elhagyja.

Egy tavaszi napon együtt ültünk a szobában. Csendesek voltunk mindketten. Nyomasztó csend uralkodott a szobában. Szívünket valami titkos sejtelen szállta meg. Éreztem, hogy ma valami szörnyű történni fog. Szedressy is nyugtalan volt. A siri csendet a postás belépte zavarta meg.

Nagy fekete szegélyű levelet hozott.

Lélekzetem elállt. Ő halálsapadt lett. Homlokán veríték gyöngyözött. Remegő kézzel bontotta fel a levelet. A fia írta. Elolvasta. Majd nekem adta.

A levélben ez állt:

Kedves Atyám!

A keresztyén vallást nem ismertem soha. Istentagadónak neveltél. Törtetésre sarkaltál. Célodat elérted. Előkelő helyet szereztem a társadalomban. Megátalkodott istentagadó lettem. Szivtelen. Hideg. Téged nem segítettetek, hiszen nem tanítottál rá. Ámitottalak téged. Előkelően éltem. Pénzem nem volt, amennyi kellett volna. Sikkasztottam, sokat, sokat. A felelősséget nem bírom el. Meg-

halok. Nézz ki az ablakon: a természet ébred, dicséri a legparányibb teremtmény is Isten jószágát, csak én éltem eddig setéségben, meg te. Mire e levelet megkapod, én már Isten előtt fogok állani, mert ne feledd; van Isten, aki jutalmaz és büntet.

Csókol

szerencsétlen fiad.

Néma csend következett.

— Isten, megismertelek! Hatalmasan büntetél, de megérdemeltem! — sikoltá velőtrázó hangon (e hang szívemig hatolt) és az asztalra dőlt. Keservesen zokogott.

Én nem vigasztaltam, az asztalra tettem bibliámat (ez a legjobb vigasztaló) és eltávoztam.

A bibliát sohse kaptam vissza. Néhányszor találkoztam még vele, de a fia esetét sohse említette. Annyit tudok, hogy szorgalmasan olvasta ezután a bibliát és jó keresztyén lett.

Én is elkerültem a faluból, de az öreg Szedressy esetét sohse feledem el.

Raniszávlyevits György.

Az oktatás pedig legyen az ifjuság pályájának és hivatásának megfelelően gazdasági vagy ipari irányu; e mellett az írás és olvasás gyakorlását kultiválja és a jó könyvek olvasását is szerettesse meg az ifjúsággal. A leányoknak ezenkívül a nőegyleti tagok adjanak oktatást a háztartási dolgokban, varrásban, foltozásban és más szükséges kézi munkákban, valamint a házi kertészetben.

Az ifjúsági apa, illetőleg anya ellenőrzése mellett történjenek az ifjúsági mulatságok is, mint: társas játékok, tornák, a táncz és az ének tanulás, a tanító és más alkalmas egyének vezessék ezeket. Az ifjúsági dalegyletek időközönként működjenek a templomban és más nemzeti ünnepélyeken is. A nyári mulató és torna-helyiség kivált a községekben valahol a szabadban létesítendő és körülötte élő fákat kell ültetni, kereken pedig ülőpadokkal kell ellátni. A nyári mulatságok, tornák, társasjátékok vasárnap d. u. a vecsernye bevégeződése után, legfennebb 7 óráig tarthatnak.

Az ifjúsági egyleteknek, az ifjak addig köteles tagjai, míg megnősülnek vagy férjhez mennek; ellenesetben a fiuk és leányok egyaránt 24 éves korukig. Azután is kívánságukra még néhány évig az ifjúsági egyletekben benn maradhatnak; de különben azok is, a kik a házaselet kötelékébe nem lépnek, ezután a nőegyleteknek, illetve a szomszédságoknak illetékes tagjai.

Ott, a hol az ifjúságnak nagy a száma, több fiók egylet alakítandó; de azok ellenőrzése egységes marad mégis; legfennebb több ifjúsági apa, illetve anya nyer így alkalmazást.

És miután általában a nevelés, a külső kényserítő eszközöket nem nélkülözheti, minden hó utolsó vasárnapján, az atya, illetve az anya jelenlétébe az ifjúsági egyletek számba veszik a mulasztásokat. Ugyanis a kik későn mentek templomba, vagy elmulasztották az összejöveteleken való megjelenést, vagy az elhalt tagtárs temetésén a részvételt és mulasztásukat igazolni nem tudják, mindazokat bizonyos pénzbírságra ítélik. Továbbá pénzbírsággal büntettetnek azon ifjak, kik az összejöveteleken ittasan jelennek meg, vagy az utczán duhajkodnak, káromkodnak. A nagyobb hibáknál lelkész az illető ifjút négy szemközt külön, vagy szülői jelenlétében megint.

A pénzbírság esetenként 10, 20, 30, 40 fillér lehet és az évi tagdíj legfennebb 50 fillér; ezek, valamint az évente tartandó egy-két nagyobb mulatság jövedelme szolgál, legalább egyelőre, az ifjúsági egyletek kiadásainak fedezésére.

Az így létrehozott ifjúsági egyletek által, a lelkésznek kitünő alkalma nyílik az ifjúsággal való közvetlen érintkezésre; úgy, hogy valamint egy rendes háztartásban, a családfő akarata nélkül, mi sem történhetik, az ifjúság körében is minden a lelkész tudtával esik meg. Természetesen, a presbyterium és nőegylet, a lelkésznek e nemes munkában szóval és tettel segítségére kell hogy legyenek. Ezért szükséges, hogy gyűléseinken az eddigi megszokott kérdések mellett, az egyháztársadalmi ügyekkel is foglalkozzanak e testületek és annak végrehajtásában, a mit így üdvösnek találnak, tevékeny részt is vegyenek.

Az általános érdeklődésre annál is inkább szükség van, mert a mi társadalmi ferdeségeink hatása alatt a szülők gyermekeik valódi értékét meg nem értve, azokat elkényeztetik. Nemcsak városokon, de falukon is ma már sokan így gondolkoznak: az én gyermekeim különbek, mint a másokéi, miért alkalmazkodjanak tehát a közrendhez? miért elegyedjenek a tömeg közé? Az ilyen balvéleményeket nagy körültekintéssel, türelemmel lehet csak megtörni; úgy, ha erős közvéleményt tudunk teremteni; de ha ez, egyszer sikerült, akkor már az előítéletek jege megvan törve és létrejön így a közszer szokás. Régi igazság pedig, hogy a nép véérébe átment közszer szokások az életben többet érnek, mint a papiron levő jó törvények.

(Folyt. következik)

Te benned biztunk.

Egek ura, szálljon hozzád hő imánk,
Te voltál s vagy a mi kegyes jó Atyánk.
Híve-bizva mindent tőled kér szivünk,
Csak benned van erős hitünk, reményünk.
Jó Istenünk, örök jóság, légy áldva:
»Te benned biztunk eleitől fogva.«

Mindenható, könyörülő szent Atyánk,
Szeretettel tekintesz le mi reánk.
Csak te hozzád emeljük könnyes szemünk
Ha fáj-vérviz, ha gyászba borul szivünk:
Vigasztalj vagy a szegénynek, árvának;
»Uram! téged tartottunk hajlékunknak.«

A csillagok fényei téged dicsérnek,
Erdők-mezők jóvoltodból levének.
Madar. fű-fa, minden hirdeti tégedet.
Áldjuk mi is jóságodért nevedet.
Dicső voltál, nagy volt a te hatalmad
»Mikor még semmi hegyek nem voltak.«

Te, ki mindent olyan bölcsen alkottál,
És minket is Ön-képedre formáltál;
Tehetsz mindent, mert tied a hatalom:
Mi ma él, már holnap lehet porhalom.
Erős voltál már a kezdettől fogva
»Hogy még sem ég, sem föld nem volt formálva.«

Nem aggódik az és nem is csügged el,
Ki bajában, Uram, hozzád tekint fel,
Mert te sietsz, s mindig a jóra vezetsz,
Irgalmas vagy, s kegyelmesen is büntetsz.
Nincs náladnál jobb sem földön, sem mennyben,
»Te voltál és te vagy erős Isten.«

Nagy Szeretet, legyen neved megáldva,
Szálljon égbe fel imánkkal a hála.
Segíts arra, hogy hozzád méltók legyünk,
Hogy kegyelmedből trónod elé menjünk.
Benned bizunk mind örökké-végiglen,
»És te megmaradsz minden időben.«

Csiszár Mariska.

Isten igéje.

(Máté. 5. 9.)

— A békességre igyekezés. —

»Boldogok a békességre igyekezők mert ők Isten fiainak mondatnak.« Ez a legszebb magasztalása azoknak a boldogoknak, a kiket Jézus a hegyi beszéd elején felsorolt. Ők Isten fiainak mondatnak. Ez a legnagyobb dicsőség, a mit keresztyén ember itt e földön elérhet. Nagyobb boldogság, mint a mely abban az ígértben rejlik, hogy ők a menyeknek országa. Szébb öröm ez, mint az, hogy ők megvigasztaltatnak.

Miért lesznek a békességre igyekezők Isten fiai? Azért, mert Isten maga is az örök békesség.

Az ő állandó szeretetéből marandó és változatlan békesség sugárzik felénk. Oly magasan áll az Ur felettünk, hogy a világi élet küzdelmének s harczának viharából egy porszem se juthathozá. Azért Isten fiai a békességre igyekezők, mert e világ fiai nem tudnak békét teremni, nem tudják ki-

kerülni a czivódást, nem képesek mérsékelni haragukat s böszejokat.

Igaz, nagyon nehéz a sok minden felől jövő támadással szemben megmaradni, a békességre való igyekezés mellett, de épen azért boldogok is ők, mert nagy ön megtagadás és áldozat árán érik el a békességet.

Csak ugy csendesen, minden izgalom, minden harcz nélkül nem lehet átvándorolni ezt az életet, még ha olyan szelid is valaki, mint a galamb s olyan türelmes mint a bárány.

Mindenkivel nem lehet békességben élni. A jó a gonossal összeütközik. Az arany nem olvadhat össze a sárral. — De azért mégis igyekeznünk kell, a mennyire lelkiismeretünk megengedi, lehetőleg mindenkivel békességben élni. — Ez nehéz dolog. Ha csak arról volna szó, hogy hasonló gondolkozásu emberekkel férjük meg, az könnyű volna. Hiszen ez magában véve is öröm. De az ellenkező véleményűekkel is békességben

kell élnünk, a mi már nehezebb dolog. — Finom érzésű s művelt emberekkel könnyű megférni, szinte nehéz volna velük összecsapni vagy háboruságot kezdeni, de megegyezni a durva lelkű emberekkel is, ez az igazi keresztyén művészet. A jóságos emberekkel meg lehet békélni, de ez nem elég igyekezz azzal is békességben élni, a ki olyan szuros, mint a tóvis. — Ne csak az előjárókkal és hatalmasokkal férjük össze, a kikkel már okosságból és számításból is kerüljük az összeütközést, hanem igyekezzünk a békességre az alattvalókkal s kicsiny emberekkel szemben is, a kikkel már többet enggdetünk meg magunknak. Ne csak a rokonokkal s barátokkal éljünk egyetértésben, a kikkel már a vérbeli összeköttetés is békességre indit, hanem még az

ellenséges indulatu emberekkel is meg kell egyezni, — ez az igazi Krisztusi tudomány.

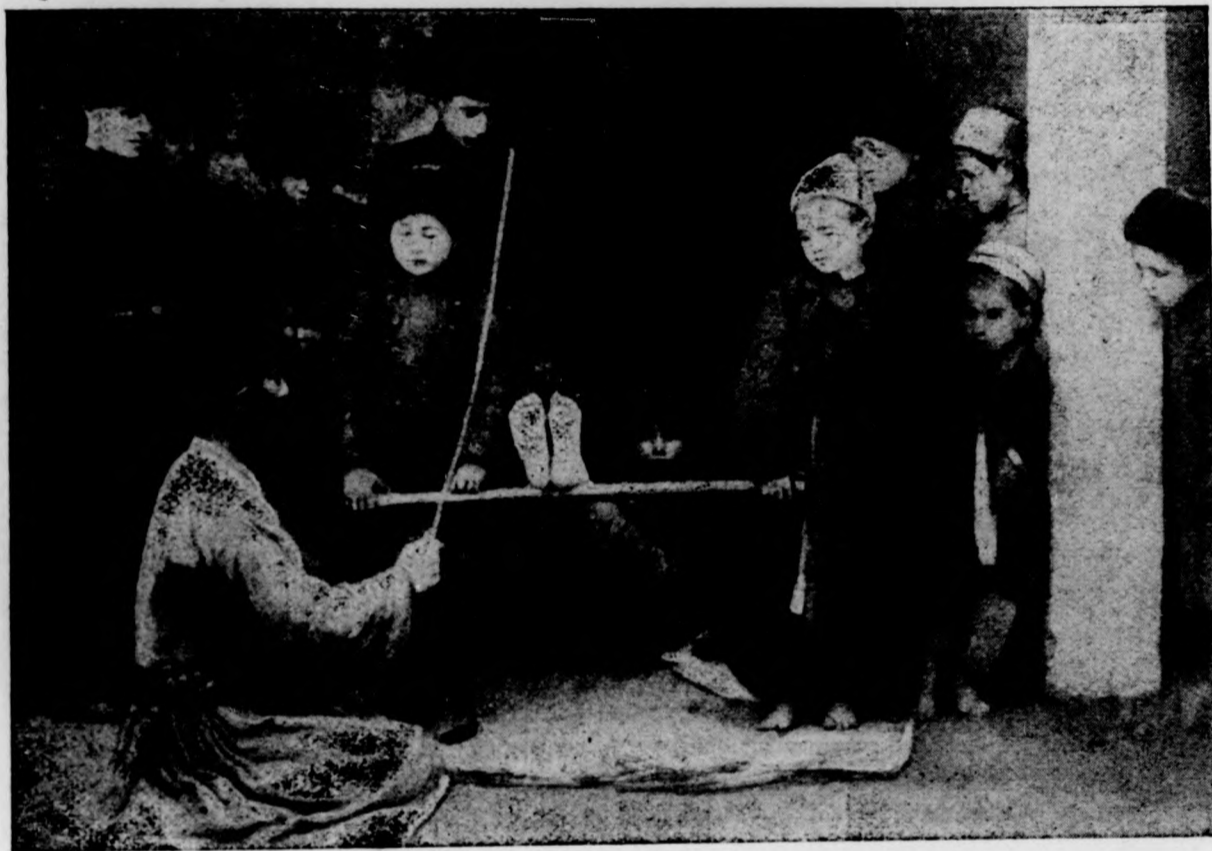
És ha előtted áll, kikelt ábrázattal a te ellenséged, hogy gyűlöletével s haragjával ellened támadjon, vizsgál meg magad először, hogy nem te vagy az oka az ellenségeskedésnek?

Nem te bán-

tottad meg őt valamiféle éles szóval, a mit szeme közé vágtál, vagy a háta megett mondtál ki rágalmozó ajakkal? Te talán elfelejtetted ezt az éles szót, de ő nem s emlékezetében tartogatta, a mig eljött az a pillanat, a mikor haragját ellened fordította. Menj s tedd jóvá azt, a mit vétettél a te felebarátod ellen. Menj hozzá a szelidség, a béketűrés érzelmével s mondd meg neki: Jöjj ide testvérem! Fogjunk kezet! Szivemből megbocsátok.

És ha a gonoszság még nagyobb haraggal fordul ellened, győzd le azt jósággal. Áldjátok azokat, a kik titeket gyűlölnék. — Ragadd meg a legelső alkalmat, a hol szivességet tehetsz neki. Mutasd meg szóval és tettel is, hogy őszintén megbocsátottál s akkor a haragnak legutolsó szikráját is eloltod a szeretetnek vizével.

De nemcsak a távol állókkal kell békességben élni. Első kötelességünk a legközelebbiekkel, a családtagokkal békességre igyekeznünk. — Mi okozza a legnagyobb háboruságot a családi életben? Mindenki okosnak tartja magát. A férj ön-

KINAI ISKOLÁBAN.

fejü s okoskodó, ennél fogva csak parancsolgatni tud reggeltől estig. Az asszony magát tartja okosabbnak s folytonosan ellenszegül férje akarátának. A gyermekek okoskodók s nem akarnak engedelmessé válni. A cselédek okoskodók s munka helyett csak zugolódni tudnak. Így-kész a háborúság s egész nap tart a békétlenség a családban. Pedig a szelid alázatosság elveszi a szónak mérget s letöri a gondolatnak tövisét. Bár lennének alázatosabbak, bár ismernők be a hézagokat, a melyek ismereteinkben mutatkoznak s akkor szívesen tanulnának másoktól s nem lennének kiálthatatlan farizeusok.

Más meg így mentegetődzik: Én jó ember vagyok, de ha utamba jó a garázdálkodó, mit csináljak? Ok nélkül bántalmaz, ártatlanul szidalmaz, ezt eltűrjem? Hát nem szabad visszonzni a sérelmet? Hiszen az erdő is visszaadja a bekiáltott szót? Az ilyen felfogás mellett keletkezik aztán a legnagyobb harag, gyűlölet. Jó a haragos feleselés, a mérges szóváltás. — Ott vagyunk, a hol a régiiek voltak, szemet szemért, fogat fogért, Aztán szaladnak panasza a bíróhoz s ott bevádolják egymást. Hát ez az igazi keresztyénség? Ez a Krisztusi szeretet, a mely azt mondja, hogy áldjátok azokat, a kik titeket átkoznak. Ez az a sokat hangoztatott lélekben és igazságban való Isten imádás?

Oh, ne üldözd a te ellenségedet, ne kerüld őt, hanem menj hozzá, jóságos, barátságos, megbocsátó szívvvel. Menj s tömnd be a te ellenségednek száját jó tettel. Szégyenítsd meg őt a te nagy lelküséggeddel.

Legyünk igaz követői Jézusnak, a ki szeliden s nyájasan nézett üldözőire, — a ki megbocsátott annak is, a ki vérig sértette. Csak így tarthatja fenn a társadalmi békés egyensúlyt a keresztyén vallás.

Király Béla

Hazai krónika

1904. aug. 17.

Országgyűlés. A nagy hőség miatt, de meg azért is, mert rég nem volt a Háznak hosszabb pihenője: az elmúlt héten rohamosan tárgyaltak a honatyák. A pénzügyi költségvetésen kívül elfogadtak egy sereg törvényjavaslatot, jelentést, úgy, hogy az ember alig győzte számontartani, melyiket. Elfogadták harmadszori olvasásban a katonai alapítványi helyek szaporításáról, a marhasó árának leszállításáról, másodszeri olvasásban az anyakönyvi törvény módosításáról, a mezőgazdasági hasznos madarak védelméről szóló javaslatokat és egy csomó helyi érdekű vasutakra vonatkozó törvényjavaslatot, illetve jelentéseket. A helyi érdekű vasutak tárgyalása során Tisza István miniszterelnök biztosította a Házat, hogy a vicinális törvény megvalósítását a kormány egyik legsürgősebb feladatának tekinti. Mielőtt a Ház szétoszlott volna Tisza és Bánffy még egyszer összemérték fegyvereiket. Bánffy nem szavazza

meg a költségvetést, mert a kormány nem hajtja végre az 1867. XII. törvényczikket és nem akarja megvalósítani az önálló vámterületet. Tisza azt feleli erre, hogy az önálló vámterület mellett az ország szegénységre jutna. Azt azonban megengedi, hogy egyes iparágak jobban felvirágoznanak. A Bánffy hívei Bánffynak, a Tisza hívei Tiszának adtak igazat. Majd megválnak, hogy az ország melyiknek fog igazat adni?

Volt még egy érdekes jelenete a t. Háznak. Molnár János apát, néppárti képviselő beszélt és a kormány iránti bizalmatlanságát indokolva, felhozta, hogy ő a hercegprimást tartja a magyar katolikusok fejének. Erre Zmeskál Zoltán, egy másik néppárti képviselő közbeszólt, hogy ő a hercegprimást nem tartja a magyar katolikusok fejének. Néppárti részen nagy visszatetszést keltett ez a közbeszólas és azután is a katolikusok sokat tárgyalták ezt a kérdést. Zmeskál egy hírlapi nyilatkozataán azt is mondotta szavai magyarázatára, hogy a püspöki kar nem védi meg a kath. egyház érdekeit. Mindez azonban a kath. atyafiak belügye és ők eligazítsák a maguk dolgát.

Az aug. 11-iki ülésben Tisza István miniszterelnök indítványt tett a nyári szünetre nézve és azt javasolta, hogy okt. 10-ig ne tartsanak több ülést. A ház készséggel fogadta el ez indítványt és a honatyák egymásnak vig vakációt kívánva, elszéledtek az ország minden részébe pihenni.

A takarmány hiány megszüntetésére nézve a pénzügyi és földművelésügyi miniszterek együttesen a következő rendeletet adták ki: »A magyar minisztertanács elhatározása alapján és egyetértőleg az érdekelt cs. kir. osztrák miniszteriumokkal, a melassz (szörplé), tengeri, zab, lóbab, csillagfürt, bükköny, burgonya, mindennemű friss és szárított takarmányfüvek, (mint széna, here stb.) szalma, szecska, polyva, korpa, maláta, csira, olajpogácsa, moslék, törköly és répaszeletek kivitele az osztrák-magyar vámterület összes határain megtiltatik. Ez a tilalom azon nap lép hatályba, amelyek az egyes vámhivatalok tudomására jut és visszavonásig érvényben marad. A fent elősorolt takarmányokból álló azok a küldemények, a melyen kimurathatólag 1904. augusztus hónap 12-ike előtt külföldre való elszállítás végett vasuton vagy hajón feladattak, a határállomásokon kiléphetnek. Budapest, 1904. évi augusztus hó 10. éni.« E szerint tehát a magyar kormány megtiltotta a hazában termelt takarmányfeleslegnek külföldre vitelét. Ezen intézkedés, bizonyára valamivel olcsóbbá teszi a takarmányt.

Egyházi élet.

— A krasznai bál. —

A krasznai ev. ref. templom, mely még a reformáció előtt épült, ma már az igényeknek nem felel meg. Annyira kicsiny ez az épület, hogy ünnep- és vasárnapon néha megbotránkoztató jelenetek játszódhatnak le a templomban a nagy

szorongás miatt. Amellett a templom falai már hasadoznak. Még pár év, s romhalmazzá lesz a dicső multak ez emlékjele. — A hatalmas intő szózatot, mely a krasznaiakat kötelességekre figyelmezteti, meghallott egy buzgó református asszony: *Kövesdy Zsigmondné* s tette szólitotta az arra hivatottakat s kezdeményezésére augusztus hó 7-én olyan nagy szabásu bált rendeztek Krasznán, amilyen még ott nem voll. — Nem tudom, hogy a mulatókedv, avagy a szent cél vonzotta-e az embereket, de annyi tény, hogy soha egyetlen mulatság nem volt olyan népes, mint ez.

Mint ritkaság vonást föl kell még említenem hogy mintha a krasznai ref templomépítés nem is felekezti érdek lenne, részt vettek katolikusok is nemcsak a mulatságban, hanem a fáradsággal járó rendezésben is.

A bált megelőzőleg délután 4 órakor népies előadás volt, melyen *Boér Miklós* a Biblia két kiemelkedő női alakjáról: Sáráról és Magdolnáról olvasott fel két gyönyörű verset. A zajos taps után *Kövesdy Zsigmond* gyógyszerész grammonon adott elő néhány éneket leghiresebb művészeinktől. *Kövesdy Zsigmond* saját mulatságára hozatta a gépet s most az istenháza érdekében bemutatta a közönségnek. Azután *Sarkady Erzsike* szavalta el szeretetre mélo bájossággal »Az apostól« című költeményt. *Zoványi Lajos* népszerű felolvasást tartott, (kérjük a beküldését Szerk.) melynek végén kifejezte azon reményét, hogy Istenben vetett hittel rendületlen kitartással munkálkodva, a krasznai új templomban kő köre fog nőni s az ócska épület helyén nem sokára: diszes épület fog emelkedni az Isten dicsőségére. A felolvasás után következett az előadás fénypontja: *Ebneth Lajos*, kir. albiró adta elő »Petőfi a Hortobágyon« című melódramát, melyet *Tankó Bella* zongorán, *Lengyel Margit* czimbalmon s *Bay József* hegedűn kísért. Bámolni lehetett azt a fenséges nyugalmat és magasztos lelkesültséget, melylyel a szavaló lelkéig hatolt a költeménynek, de meglepett a gyakorlott zenekíséret, melyből ki kell emelnünk *Tankó Bella* remek játékát.

Este bál volt, fényes bál. Ha kívánni való maradt, csupán az volt, hogy nincs Krasznán olyan terem, melyben ez a rengeteg tánczos elfér volna. Itt igazán elkelt a közmondás, hogy kicsiny helyen sok jó ember elfér. Hanem azért volt ott jó kedv világos viradtig, mert már a református templom ócska tornyában megszólalt a reggeli imára hívogató harangszó, mikor a mulatság véget ért. Fölkell említenem egy igen kedves jelenséget. Szilágy vármegyében van most a nagyváradi honvéd hadapródiskolának valami 25 növendéke. Ezek az ifjak tanáraikkal együtt mind ott valának a mulatságon. Hát mondhatom, hogy ugyancsak kiállották a tűzpróbát s megmentették a haza... akarom mondani: a krasznai bál becsületét, mert a növendék-harcziaknak oroszánrészüik volt abban, hogy a tánczó hölgyek csapongó kedvökben észre sem vették, mikor a hajnal bontogatni kezdé piros rózsáit.

A bálnak anyagi haszna 606 korona.

Kedves kötelességemnek tartom itt, az egyház-

társadalom ezen organumában elismeréssel adóznom a rendező bizottság egyik elnökének, lelkének, *Kövesdy Zsigmondné* urnőnek, ki nemcsak megpendítette a bál eszméjét, hanem fáradhatatlanul munkálkodott, hogy annak erkölcsi és anyagi sikerét biztosítsa.

Tudósító.

Papválasztás. Peteki jó hírű egyházunk *Hegyi Péter* homoródszentmártoni lelkész; a szász-sombori egyház *Toró Dénes* sükői lelkész hívta meg papjául. Adjon Isten mindkettőnek új otthonában sikeres munkálkodást.

A parokhiáról.

Az anya hálája.

»Engedelmet kérek kedves tiszteletes ur, hogy háborgatom« szólott özv. H.-né a kertből bemenet, de hát tegnap hozzám jött az egyházfi a 3 évi hátralék kamatért, hogy ha nem fizetjük be 8 nap alatt, a tiszteletes ur beperel; alásan kérem, várjon még 2 hétig a többi után s becsületesen megfizetjük. Valahonnan pénzre számítok, ha meg lehetne várni, jó lenne; mert igaz, hogy csépeltünk, de mint tiszteletes uram is tudja, a buza ritka volt, keveset ereszt, s ha azt is eladjuk, mit adjak az öt gyermeknek; a törökbuzából sem sokat várhatunk, mert nincs eső; az idei nagy szárazság miatt, pedig a jó Isten tudja, mennyit dolgoztam: annak vagyok betege most is«. Jól van H.-né asszony, szívesen várunk még. Nem is azért akarja a hátralékosokat beperelni az ekklézsia, mintha gyönyörüsége telnek a hercze-hurczában, hanem, hogy rendbe jöjjön már a hátralékok dolga, hiszen emlékezhetik, mikor magamhoz hívtam az adósokat, kik 3—5, sőt 10 évről is hátralékban voltak, mind a miatt panaszkodtak, hogy nem vették rendesen az egyházi előjárók a dolgot s most ők meg vannak nyomorítva: honnan teremtsék elő a sok pénzt? — Aztán az egyháznak is baj, mert nincs miből fizesse tartozásait. No de legyen nyugodt, mert nem fogjuk háborgatni; türelmesen várunk még, mert tudjuk, elég baja van 5 unokájával szegény fejének. »Bizony sok gondom van, mert a leányom gyermeke 2, a menyemé 5 hetüs volt, mikor a jó Isten elszólitotta őket s két család gondja reám szakadt, úgy tartottam a szegény ártatlanokat, a többi gyermek is mind apró, a legnagyobb sem ért konfirmációi kort még. A templomba sem mehetek; vasárnap is felkészültem s el kellett hagynom, mert nincs a ki gondját viselje szegény unokáimnak még arra az időre is.« Hát Mihály, a fia nem maradhat vagy egykor otthon, hiszen most sem látom a templomban, pedig a minap késdőre vontam: miért nem jár az Istenházába. Aztán négy szem között szemére vettem, hogy rosszul bánik H.-né asszonyommal »szigoruan« megfeddtem, hogy mindenféle emberrel leül inni s Isten büntetésével fenyegettem, hogy fel merte emelni kezét édes anyja ellen, a ki Isten után, életet adott s még gyermekeit is anyai gonddal ápolja. »Oh a jó Isten áldja meg kedves tiszteletes ur, jó tanításáért, atyai intéséért; azóta mintha kicserélték volna Mihályt. A hogy haza jött a

tiszteletes urtól, mindjárt elbeszélte nekem, hogy megszólította a tiszteletes ur, erősen megfeddette szép szavaival s úgy a lelkére esett az intés, hogy tőlem engedelmet kért a sok durvaság és verés miatt; éppen olyan lesz, mint gyermek korában. Bementem az első házba, hogy imádkozzam; így kapott Mihály. Miért sir édes anyám? így szólított meg szépen, éppen mint gyermekkorában. Könyörgök a jó Istennek Mihály fiam, hogy áldja meg a tiszteletes urat hosszú élettel, egészséggel mert mióta édes apádat eltemettük, kinek a jó Isten a porait is áldja meg, a sok siralom és keserőség után ma volt először öröme az én szívemnek.« Hát most is jobban bánik Mihály? — Kérem az öreg asszonytól. »Egészen jól bánik velem az naptól fogvást tiszteletes uram, a kártyázást is elhagyta, mikor inni akar, haza hozatja. A jó Isten kegyelme legyen a tiszteletes uron, a kedves tiszteletes asszonynyal. Istené a dicsőség! H.-né asszony, én hálát adok ő Szent-Felségének, mert betelt az Irás szava: »sok háborúságai vagynak az igaznak, de mindezekről megszabadítja az ur«. A felett se bánkódjék — nyugtatám távozóban az öreg anyót — hogy nem járhat templomba az öt unokával való elfoglaltság miatt; mert az anya, vagy nagyanya, ki a gyermekek között kell töltse még az istentisztelet idejét is, éppen mintha temblomban volna.« Imádkozom is én tiszteletes uram, reggel és este s minden ételnél hálát adok, hogy ezeknek a szegény árváknak kirendeli az Isten minden napra, hogy nekem erőt ad gondozásukra és nagy az én szívem hálája Mihály fiamért, mert még az ábrázata is megváltozott, mióta tiszteletes urammal beszéde volt. Nem azért hogy az enyém, de higgye meg instálom, egészséges, ügyes, szép volt s a sok ital éjszakázás egészen kiforgatta a formájából. Mindig attól félttem, hogy egy éjszaka, mikor részegen haza jő, megöl, de hála a jó Istennek, megváltozott; még az ábrázata is szebb, az egészsége jobb; hála, örök hála a jó Istennek.« Még távolból is hallszott a szívből fakadt hálálkodás az öreg asszony szájából.

Evangelista.

Mai képünkhöz.

Azsia keleti részében fekszik az óriási kínai birodalom, melynek 400 millió lakossága van. A kínai nép azonban nagyon műveletlen, sőt még arra sem hajlandó, hogy az európai műveltséget befogadja. Fél mindentől, a mi európai. A hittérítők is csak nehezen tudnak eredményt érni el a ker. vallás terjesztésével. Iskolái ugyan vannak, de a nép sokaságához képest, csak elenyésző csekély számmal. Hogy a tanítás ott milyen, arról némi fogalmat nyújt a mai képünk, mely azt a jelenetet ábrázolja, midőn egy kínai tanító-féle ember egy gyermeket egebüntet. Mint látszik, a kikötött gyermek talpát veri a többi gyermek okulására. Bizony, messzire állanak a kínaiak a krisztusi szeretettől.

Vegyes hírek.

Szárazság. Oly nagy aszály, mint az idei, 1863. óta nem látogatta meg Magyarországot. Rettenetes év volt az 1863-iki. De eltért az idej aszálytól abban, hogy akkor az év korábbi szakában kezdődött és nemcsak a takarmányokat és legelők hozamát, hanem a gabona és szalmatermést is megsemmisítette. 1863-ban az alföld szorongatott népe marháival a felvidékre vonult és ott teleltette is marháit. Az idén a szárazság általánosabb, mert Londontól Konstantinápolyig és Madridtól az Uralhegységig mindenütt hiányzik az életet adó nedvesség. Minthogy pedig az aszály csak áprilistól kezdődött, ennél fogva a gabona a bő téli nedvességből még merithetett és legalább gyenge középterméssel jutalmazhatta gazdáinkat. Nem így van azonban a kapások és a takarmányokkal. Ezernyolczszázhatvanhárom inséges esztendő volt a gabonára, 1904. pedig a takarmányok és kapásokra nézve vált inségesse. 1863-ban Magyarország erősen benne volt a kalászosok egyoldalú termelésében. 1904-ben a takarmány és kapások termelése a mezőgazdasági fejlődés következtében egyenrangú a szemtermeléssel. Innen van az, hogy a takarmányok és kapások termését megsemmisítő aszály következményei messze hatók; annyira, hogy inségesse teszik az esztendőt, talán inségesebbé, mint 1863-ban volt.

Az ujonczok bevonulása. A közös hadügy-miniszter az ujoncz bevonulásról rendeletet adott ki. A miniszteri rendelet értelmében az összes csapattestek és intézetek ujonczai október 10-én vonulnak be. Az egyéves önkénteseket és a haditengerészet ujonczait október 3-ára fogják behívni. A póttartalékosokat nyolczheti kiképzésre vonják be. A katonai kerületi parancsnokságoknak azonban joga van a gyalogság, vadászcsapatok és a várüzőrség póttartalékosait. — hogy ha az elhelyezési viszonyok úgy kívánják, — 1905. tavaszára behívni.

Az ijedtség miatt meghalt. Kolozsváron özv. Papp Mártonnának a Magyar-utca 62. szám alatti telkén kigyuladt egy pajta és szin, a mi csakhamar le is égett. A szomszédban lakott Halmágyi József 14 éves fiú a nagynénjénél. A beteges fiú annyira megijedt a tüztől és a lármatól, hogy vérhányás vett rajta erőt és pár perc alatt meghalt.

A boszu műve. Ismét csak tüzesetről szólnunk. Zoványon Szilágy megyében, mintegy 25 gazda egyhelyre hordotta gabonáját, hogy elcsépeltesse. Egyik gazda ember Torkos Mihály elbocsátotta egyik garázda napszamosát, kivel sehogyan sem tudott boldogulni. A megvadult ember boszút forralt és felgyújtotta a Torkos gabonáját. Erről átterjedt a tűz a többi gazda ember buzakalajára is. Egy perczre lángban volt 25 gazda ez évi buza termése; kinek legkevesebb volt, annak is oda égett 50 kalangyája, kinek legtöbb, annak 120 kalangyája. Így maradt kenyér nélkül annyi derék, munkás ember egy hitvány napszamos boszujá miatt. (Rom. XII. 19—21.)